

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อ
การสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและ
เศรษฐกิจชุมชน อบต.น้ำปี้ว จังหวัดน่าน

โดย

นารีวรรณ พวงภาคีศิริ และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของหน่วยงานและบุคคลเป็นจำนวนมาก หน่วยงานแรกที่ทำให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงคือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้ให้แนวคิด และประสบการณ์จากการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อการสืบถอด ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยี สร้างสรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบัวและองค์การภาคีที่ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ในทุกขั้นตอน ช่วยให้สามารถดำเนินการวิจัยได้บรรลุผลดีตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่ได้กล่าวถึง รวมทั้งผู้ใกล้ชิดและผู้ที่ได้มีส่วนสนับสนุนที่มีจากกล่าวนามได้ทั้งหมด จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการวิจัยนี้ขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแต่บูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อการสืบถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน อปต.น้ำบัว จังหวัดน่าน และเพื่อทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์

โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองร่วมกับเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการจำแนกได้ดังนี้ ๑) ชั้นการศึกษาของคณาจารย์ เป็นการศึกษาของคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ๒) ชั้นการพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อการสืบถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน ๓) ชั้นการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ เป็นการนำรูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อการสืบถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน ไปทดลองใช้ เบื้องต้น การทดลองนำร่อง และการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ๔) ชั้นการประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพ และประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ที่พัฒนาขึ้น ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประชุม เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กิจกรรมเสริมทักษะแกนนำการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการแบบ BCL แบบวัดความรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินผลความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลวิจัยพบว่ารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีจุดเด่นสำคัญคือ เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริงและร่วมเรียนรู้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ของคอล์บ (David A. Kolb, 1974 : 18) ซึ่งเน้นเริ่มต้นจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องสู่การเกิดความรู้เชิงหลักการแล้วนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อแสวงหาความรู้ โดยสร้างความรู้ใหม่จากประสบการณ์เดิมและสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปใช้ในสภาพการณ์ที่แท้จริงของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 43 - 42)

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	๑
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขตการดำเนินงาน	๓
นิยามศัพท์	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
กรอบแนวคิดการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ ๑ แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อ	๕
ตอนที่ ๒ แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์	๗
ตอนที่ ๓ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	๑๘
ตอนที่ ๔ แนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน	๒๗
ตอนที่ ๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	๓๗
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๗
ขั้นตอนการศึกษา	๓๘
การตรวจสอบข้อมูล/เครื่องมือ	๓๘
การรวบรวมข้อมูล	๓๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ	๓๘
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
ตอนที่ ๑ ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยี	๓๙
สร้างสรรค์ เพื่อการสืบถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว	
เชิงสุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน	
ตอนที่ ๒ ผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยี	๔๖
สร้างสรรค์ เพื่อการสืบถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิง	
สุขภาพและเศรษฐกิจชุมชน	

	หน้า
บทที่ ๕	
สรุปผลการวิจัย	
สรุปผลการวิจัย	๔๗
อภิปรายผล	๕๐
ข้อเสนอแนะ	๕๐
บรรณานุกรม	๕๑
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา
	สื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่
ภาคผนวก ข	คู่มือการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์
	เพื่อชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	การท่องเที่ยวแบบ Wellness Tourism รายภูมิภาค	๒๑
ตารางที่ ๒	การคาดการณ์การเติบโตของ Wellness Tourism ปี ๒๐๑๕-๒๐๒๐	๒๒
ตารางที่ ๓	เปรียบเทียบแนวโน้มของตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๖	๒๒
ตารางที่ ๔	๑๐ อันดับของตลาดการท่องเที่ยวแบบ Wellness Tourism ของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พ.ศ. ๒๕๕๖	๒๒
ตารางที่ ๕	การจัดลำดับของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย พ.ศ. ๒๕๕๙	๒๓
ตารางที่ ๖	แผนปฏิบัติการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์	๔๔
ตารางที่ ๗	เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้ร่วมโครงการจำแนกตามสาระการเรียนรู้	๔๖
ตารางที่ ๘	ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมโครงการต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมในโครงการ	๔๗

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ ๑	การพยากรณ์มูลค่าตลาด Wellness Tourism ของประเทศไทย	๒๕
ภาพที่ ๒	ความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม Global Tourism Industry – \$๓.๒ Trillion	๒๗
ภาพที่ ๓	ผลการประเมินองค์ความรู้ ตำบลน้ำบัว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	๔๐
ภาพที่ ๔	รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการสร้างสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อการสืบ ถอดประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อบต.น้ำบัว จังหวัดน่าน	๔๓
ภาพที่ ๕	ส่วนประกอบหลักของคู่มือการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์ เพื่อชุมชน ท้องถิ่นน่าอยู่	๔๕